

Arie Molenkamp

Arie Molenkamp RO is organisatieadviseur, auteur en trainer. Initiator van internal auditing in Nederland

Is bloemschikken PE-waardig?

Met de vestiging eind tachtiger jaren van de vorige eeuw van een eigen beroepsorganisatie en het instellen van de beroepstitel registercontroller werd de basis gelegd voor de maatschappelijke erkenning van het controllersberoep.

Intensieve contacten tussen beroepsorganisatie en universiteiten over toelatingseisen, curriculum, niveau van de wetenschappelijk staf en gehanteerde literatuur zorgden voor de bouw van een eenduidig fundament onder het controllersberoep. De controller nam definitief afscheid van zijn rol als ingetogen financieel administrateur en ontpopte zich als architect en extrovert beheerder van, wat nu heet, het management control systeem van de organisatie. Momenteel is het imago van de controller, naar mijn inschatting, zo robuust dat medeondertekening door de rc van het bestuursverslag het maatschappelijk verkeer veel vertrouwen zou kunnen inboezemen. Chapeau!

Elk succes kent haar keerzijde

De huidige tijdgeest waarin betrokkenheid, vakmanschap en moreel besef nogal eens moeten wijken voor zelf-manifestatie en financieel gewin gaat ook aan de controller niet voorbij. Voorbeelden te over. Universiteiten volgen een eigen weg, passen curricula aan bij de afnemersvraag en hanteren een eigen titulatuur. Door het te veel ingaan op de crisisvraag van bestuurders naar meer financiële controle boeten veel controllers in op het beeld 'partner in business'. De samenwerking met de 'accountants in business' (AIB) zet de eenduidige identiteit van de beroepsorganisatie zwaar onder druk. Er zijn controllers die de waarde van de eigen gedragscode in twijfel trekken als deze niet maatschappelijk wordt geborgd. En in de discussie of de controller verantwoordelijk schuldig is aan de bestuurder, aan de toezichthouder of aan het maatschappelijk verkeer mag het bestuur zich niet langer afzijdig houden. Na 25 jaar is de sleetsheid in de professie onmiskenbaar aanwezig.

Zegeviert de controlehabitus of komt er een uitdagend perspectief?

Het vrc-bestuur heeft onlangs een paar repressieve acties in gang gezet. De in 2009 ingevoerde gedragscode wordt geëvalueerd en er wordt getoetst of de controller zich aan zijn PE-verplichtingen houdt. Niets op tegen. Maar de vrc moet (strategische) stappen vooruit willen zetten. Het gaat er niet om of er tijdschriften worden gelezen voor het verkrijgen van PE-punten. Belangrijk is of de te bestuderen literatuur en de opleidingen passen in een modern bestuurlijk en maatschappelijk gedragen beroepsprofiel van de management controller. Dan eerst kan worden vastgesteld welke bagage de controller nodig heeft. Over derivaten en kostenreductie? Over interne beheersing, liquiditeitsinstrumenten, internal audit, cloud computing, vastgoedkennis, scenario analyses, compliance control, SAP-expertise?

De huidige valkuil die aanbodsturing heet

Neemt de controller wel de juiste kennis tot zich? Zwaar opgetuigde trainingen over de millennium-bubbel, *die uitbleef*, de euro-conversie-debacle, *die niet kwam*, en SOx-implementatie, *die redelijk eenvoudig bleek*, zijn klasieke voorbeelden van behoeftecreatie. De vrc zal dus uiterst kritisch met het aanbod moeten omgaan; ook waar het de kwaliteit betreft. Bij onderwerpen die wel in de belangstellingssfeer liggen, zoals soft controls, moet worden vastgesteld of de docenten over de juiste achtergrond beschikken.

Eerst een sterk dienstmerk, dan pas vaststellen welke educatie dat vraagt

De vrc-beroepsorganisatie zal op basis van een vernieuwd beroepsprofiel de behoefte aan educatie in een dwingend programma moeten vastleggen. Vooral ook voor de AIB's is het, ter integratie in de vrc, van het grootste belang dat men niet meer gewoontegetrouw accountancyonderwerpen kiest, maar dat er een aanbod is aan onderwerpen 'controller-nieuwe-stijl'. Eerst dan kan het bestuur verantwoord PE-onderwerpen oormerken en universiteiten, hogescholen, beroepsorganisaties en andere onderwijsaanbieders op hun aanbod selecteren en (streng) accrediten. Het kaf kan van het koren worden gescheiden en het volgen van een cursus maatschappelijk verantwoord ondernemen levert geen PE-punten meer op! De maatschappij kan dan weer op de controller 'rekenen'.